

PTAČÍ CHŘIPKA

INFORMACE PRO VEŘEJNOST

Co je ptačí chřipka?

Ptačí chřipka je virové onemocnění postihující ptáky. Postihuje jak volně žijící ptáky, tak i drůbež, jako slepice, krůty, kachny a husy, ale i jiné ptáky chované v zajetí. Postižená zvířata mají dýchací potíže, trpí ztrátou chuti a masivně hynou v průběhu 1 – 2 dnů.

Jaké je riziko přenosu ptačí chřipky na člověka?

Riziko přenosu na člověka je nízké, přenos z volně žijících ptáků zatím nebyl od roku 1997 popsán. Současná forma viru je schopna infikovat člověka pouze ve výjimečných případech, a to při úzkém styku s napadenou drůbeží. Lidé by se měli vyvarovat všech zbytečných kontaktů nejen s podezřelými zvířaty, ale i s jejich trusem a peřím.

Jaké jsou příznaky ptačí chřipky u lidí?

U člověka se nákaza ptačí chřipkou projevuje horečkou, postižením dýchacích cest, zápalem plic, průjmovými onemocněními. Pravděpodobnost onemocnění lidí v našem prostředí však je velmi malá. V podmínkách České republiky jde především o veterinární problém.

Jak se chránit ?

Nejvýznamnější je dodržování zásad osobní hygieny. Důležité je mytí rukou a dezinfekce po každém kontaktu s ptáky nebo jejich exkrementy.

Lidé, kteří přicházejí v zaměstnání do kontaktu s drůbeží, by v případě na podezření z nákazy v chovu měli nosit ochranné pomůcky (pracovní oděv, pokrývku hlavy, která zcela ukryje vlasy, ochrannou obuv, omyvatelné ochranné rukavice a ochranné brýle).

Je třeba mít obavu z konzumace drůbežího masa a drůbežích výrobků?

V České republice jsou všechny chovy drůbeže pod přísným veterinárním dozorem, který pečlivě monitoruje zdravotní stav zvířat. Další navazující kontroly jsou nastaveny v průběhu zpracování produkce. Kontrolou samozřejmě prochází i dovozy zvířat a masa. Není třeba se obávat, že by se na trh dostalo maso z nakažených zvířat. Po nákupu a při kuchyňském zpracování stačí dbát na základní hygienická pravidla. Běžnou tepelnou úpravou (vaření, pečení, apod.) drůbežího masa a vajec je virus spolehlivě zničen při dosažení 70 °C v jádře potraviny, a to již za jednu sekundu.

Praktické rady

1. Při nálezu hromadného úhynu volně žijícího ptactva informujte místně příslušnou Krajskou veterinární správu, nejbližšího soukromého veterináře nebo Policii ČR.
2. Vyvarujte se styku s nemocnými nebo mrtvými ptáky a upozorněte děti, aby se takových ptáků nedotýkaly. Nevpouštějte ptáky do svého bydliště.
3. Dodržujte zásady osobní hygieny, myjte si pravidelně ruce mydlem, obzvláště před jídlem. Pozornost věnujte hygieně při vaření.
4. Zajistěte ochranu domácích miláčků - psů, koček, apod. - zabráňte jim v kontaktu s uhynulými nebo nemocnými ptáky.
5. Při cestování do zemí zasažených virem ptáčí chřipky dodržujte doporučení vydaná ECDC (Evropské centrum pro kontrolu a prevenci nemoci) a Ministerstvem zdravotnictví, tato doporučení najdete na www.mzcr.cz. Nenaštěvujte např. místní trhy s drůbeží.
6. Neobávejte se konzumace drůbežího masa a drůbežích výrobků. Drůbeží maso a vejce důkladně tepelně opracujte (vařením, pečením, apod.), virus je zničen při teplotě 70°C v jádře potraviny, a to již za jednu sekundu.

Další informace naleznete na webových stránkách Ministerstva zemědělství - www.mze.cz, Státní veterinární správy ČR – www.svscr.cz, na www.ptaci-chripka.cz a na www.bezpecnostpotravin.cz.

Ptačí chřipka - informace pro veřejnost

Vysocepatogenní ptačí chřipka subtypu H5N8 se šíří Evropou. Nákaza je potvrzována u nalezených uhynulých volně žijících ptáků a také v chovech drůbeže. V ČR zatím žádný případ výskytu nebyl potvrzen ani u volně žijících ptáků ani v chovech drůbeže. Přesto je potřeba věnovat zvýšenou pozornost dodržování zásad biologické bezpečnosti a preventivních opatření v chovech drůbeže.

Co je chřipka ptáků?

Influenza drůbeže, známá také jako ptačí chřipka je virové onemocnění postihující ptáky. Postihuje jak volně žijící ptáky, tak drůbež jako slepice, krůty, kachny a husy. Postižená zvířata mají dýchací potíže, trpí ztrátou chuti a masivně hynou v průběhu 1 – 2 dnů.

Inkubační doba je časový úsek mezi kontaktem s původcem nákazy a vzplanutím klinických příznaků. V případě influenze je to pouze několik dní. První příznaky se obvykle objeví do jednoho týdne.

Způsob přenosu ptačí chřipky

K přenosu dochází především trusem nemocných ptáků.

Úhyn ptáka na ptačí chřipku lze potvrdit pouze v laboratoři.

Lidé se mohou infikovat pouze kontaktem s infikovanými ptáky nebo jejich exkrety (výkaly, peří, uhynulá zvířata apod.).

Nelze vyloučit přenos ptačí chřipky z nemocných ptáků na drobné savce (kočky, psi apod.).

Dosud nebyl zaznamenán případ přenosu ptačí chřipky z volně žijících ptáků na člověka.

Dosud nebyl prokázán přenos nákazy z člověka na člověka.

Příznaky ptačí chřipky

Infikovaná zvířata jsou otupělá a mají načepýřené peří, jsou netečná, odmítají se pohybovat, mají dýchací potíže, jsou apatická (obr. 1). Příjem krmiva je výrazně snížen nebo se objeví úplné nechutenství. Rovněž snaška se výrazně snižuje nebo se úplně zastaví. Vejce jsou deformovaná a mají tenkou skořápku. Některá zvířata vykazují příznaky nachlazení (výtok z nosu, kýchání). Během jednoho až dvou dnů dochází k vysokému úhynu. Zjišťovány jsou krváceniny a nekrotické změny na hřebíncu a lalůčcích (obr. 2), edém hlavy (obr. 3). Mohou se objevit otoky a krváceniny na konžetinách (obr. 4).

obr. 1

obr. 2

obr. 3

obr. 4

V případě podezření na výše uvedené příznaky u ptáků informujte ihned o události soukromého veterinárního lékaře nebo místně příslušnou krajskou veterinární správu. Řídte se přesně podle jejich instrukcí. Nedovolte vstup cizím osobám do postiženého místa.

Obecné zásady ochrany člověka před nákazou

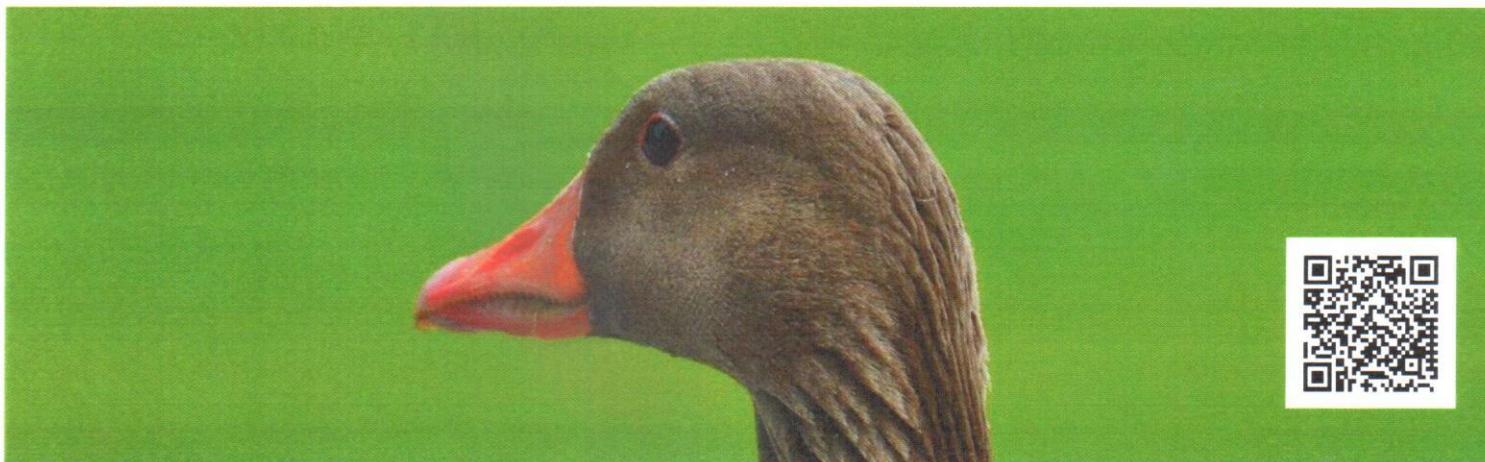
Při dodržení základních ochranných pravidel je pravděpodobnost nakažení minimální. Je třeba:

- chránit se kontaktu s podezřelými zvířaty, uhynulými ptáky, nedotýkat se ptačích výkalů,
- poučit děti, aby se nedotýkaly nalezených nemocných nebo mrtvých ptáků a nehrály si s drůbeží,
- nezpracovávat nemocnou drůbež,
- dbát o osobní hygienu (umývání rukou, přezouvání, převlékání po kontaktu s drůbeží),
- informovat o nálezu většího počtu uhynulých ptáků veterinární správu,
- ochrana domácích miláčků - psů, koček apod. – zabránit jim v kontaktu s uhynulými nebo nemocnými ptáky
- při zahraničních cestách do rizikových oblastí postižených ptačí chřipkou, se vyhýbat trhům s drůbeží, nekonzumovat zde jídla na ulici. Dbát dalších doporučení vydaných Evropským centrem pro kontrolu a prevenci nemocí a Ministerstvem zdravotnictví, která jsou zveřejněna na www.mzcr.cz

Zásady pro drobnochovatele drůbeže

V tomto období výrazně doporučujeme chovatelům drůbeže, která má přístup do venkovních výběhů, tam kde je to technicky a provozně možné, umístění zvířat uvnitř budovy.

- ideální je drůbež chovat v uzavřených objektech a chránit ji před kontaktem s volně žijícím ptactvem,
- slepice, kohouty a krůty nedržet společně s vodní drůbeží,
- v chovech, kde není možno zajistit chov v uzavřeném objektu, přjmout opatření, která v nejvyšší možné míře zabrání kontaktu s volně žijícími ptáky,
- krmivo a vodu umístit uvnitř budovy, v krajině případě pod přístřeškem,
- pokud možno zamezit pobytu na vodních plochách, kde jsou i volně žijící vodní ptáci,
- pokud možno nenapájet neošetřenou vodou z povrchových vodních nádrží, ke kterým mají přístup volně žijící ptáci
- venkovní vodní nádrže dle možností chránit před volně žijícími ptáky (sítě, ploty, zábrany),
- pokud je to možné a vhodné využít plašiců, např. siluetu nebo maketu dravce,
- zamezit znečištění krmiva a vody trusem volně žijících ptáků,
- oznamit zvýšený úhyn, onemocnění nebo změnu chování ptáků veterináři,
- nekrmit zvířata masem uhynulých ptáků.

Státní
veterinární
správa

Kontrola biologické bezpečnosti v chovu hospodářských zvířat

Co to je?

Co budu potřebovat?

Biologická bezpečnost:

- ✓ chrání hospodářství před zavlečením nákazy a šířením nákazy
- ✓ umožňuje včasné odhalení nákazy a včasná opatření při vzniku nákazy
- ✓ umožňuje zjištění zdrojů nákazy
- ✓ zajišťuje bezpečnost produktů

Co se kontroluje?

Hospodářství

Registrace, oznámení činnosti, schválení pro danou činnost

Je hospodářství registrováno v Integrovaném zemědělském registru?
Oznámil chovatel krajské veterinární správě zahájení činnosti do 7 dnů? (týká se chovatelů, kteří jako podnikatelé chovají hospodářská zvířata pro účely podnikání)
Došlo na hospodářství ke změnám způsobu chovu, byly tyto změny oznámeny KVS? (týká se chovatelů, kteří jako podnikatelé chovají hospodářská zvířata pro účely podnikání)

Pohotovostní plán (týká se chovatelů, kteří jako podnikatelé chovají hospodářská zvířata pro účely podnikání)
Je pro kontrolované hospodářství vypracován pohotovostní plán?
Je pohotovostní plán aktualizován a obsahuje všechny požadované informace o hospodářství včetně plánu, informace o provozu a aktuální kontakty?
Je pohotovostní plán k dispozici personálu (je uložen nebo vyvěšen na dostupném místě)?

Provozní řád

Je pro kontrolované hospodářství vypracován provozní řád?

Dezinfece, deratizace, dezinfekce

Je v chovu zabezpečeno odpovídající čištění, dezinfekce, dezinfekce a deratizace stájí, jiných prostorů a zařízení, v nichž jsou chována zvířata a technologických zařízení?
Je v chovu pohotovostní zásoba desinfekčních prostředků?
Používají se schválené prostředky?

Legislativa:

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon)
Zákon č. 154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon)

Vyhláška č. 342/2012 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemístování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností

Jak to doložím?

Jaké dokumenty bude třeba při kontrole předložit?

Registrační lístek chovatele
Doklad o schválení

Za jaké období?

Dokumentace k registraci, schválení k vybraným činnostem a k hlášení změn je ověřena úředním veterinárním lékařem před kontrolou.

Pohotovostní plán s popisem a plánkem hospodářství a s údaji o provozu a s aktuálními kontakty
Dokumentace dokládající seznámení personálu s pohotovostním plánem (podpisy)

Pohotovostní plán musí obsahovat údaje předepsané ve formuláři v aktuální verzi (dostupné na: <http://www.svsr.cz/zdravivzvirat/pohotovostni-plan/>)

Provozní řád splňující minimální požadavky stanovené v Metodice kontroly zdraví a nařízené vakcinace (MKZ) pro daný kalendářní rok

Dokumentace či záznamy o provedených DDD činnostech
Dokumentace o odborné způsobilosti osob, které provedly DDD činnosti
Dokumentace dokládající ověření účinnosti dezinfekce, pokud je požadováno

Platí pouze pro chovy kura domácího s produkci násadových nebo konzumních vajec, nebo chovy kuřat a krůt na výkrm, které dodávají ptáky na jatka

Za posledních 6 měsíců, v případě zjištění nedostatků se kontrolují záznamy za posledních 12 měsíců

Zvířata	<p>Identifikace a registrace Jsou zvířata označena schváleným typem označování? Je vedena evidence zvířat v hospodářství? Jsou hlášeny v termínu změny (hlášení o narození, úhynu, ztrátě a přemístění zvířete) do centrální evidence?</p> <p>Zdravotní zkoušky a vakcinace Jsou u zvířat na hospodářství provedeny předepsané zdravotní zkoušky/vakcinace u zvířat v plném rozsahu v souladu s Metodikou kontroly zdraví a nařízené vakcinace pro daný rok? Byly předepsané zkoušky/vakcinace provedeny ve stanoveném časovém termínu? Jsou archivovány protokoly/doklady o provedeném vyšetření/vakcinaci předepsanou dobu?</p> <p>Zdraví a produkce Provádí chovatel kontrolu zdravotního stavu zvířat minimálně 1x denně, sleduje příjem krmiva, vody a produkci? Hlásí chovatel změny zdravotního stavu nasvědčující podezření z výskytu nebezpečné nákazy nebo nemoci přenosné ze zvířat na člověka krajské veterinární správě? Hlásí chovatel, který jako podnikatel chová drůbež pro účely podnikání krajské veterinární správě: a) pokles v příjmu potravy a vody o více než 20 %, b) pokles v produkci vajec o více než 5 % po dobu delší než 2 dny nebo c) úmrtnost vyšší než 3 % týdně?</p> <p>Přemístování Zabezpečuje chovatel úplnou a správnou dokumentaci týkající se přemístování zvířat a archivuje ji po stanovenou dobu?</p>	<p>Stájové registry Registr zvířat v hospodářství, Odlovní a komorová kniha u živočichů z akvakultury Průvodní listy skotu Průkazy koní</p> <p>Protokoly o výsledcích laboratorních vyšetření</p> <p>Záznamy soukromého veterinárního lékaře o provedených vakcinacích</p> <p>Záznamy o počtech zvířat</p> <p>Záznamy o úhynech</p> <p>Záznamy o příjmu nebo spotřebě krmiva a vody</p> <p>Záznamy o příručcích a produkci</p> <p>Záznamy o léčení</p> <p>Záznamy o přemístování zvířat Informace o potravinovém řetězci Veterinární osvědčení k přemístění zvířete, Certifikáty TRACES a veterinární osvědčení pro přemístění zvířat do třetích zemí (CVED)</p>	<p>Dokumentace týkající se kontrolovaných zvířat přítomných na hospodářství v době kontroly</p> <p>Za posledních 12 měsíců</p> <p>Za posledních 12 měsíců, v případě zjištění nedostatků se kontrolují záznamy až za posledních 5 let</p> <p>Za posledních 12 měsíců</p> <p>Za posledních 12 měsíců</p> <p>Za posledních 12 měsíců - týká se pouze chovatelů drůbeže</p> <p>Za posledních 12 měsíců - týká se pouze chovatelů drůbeže</p> <p>Za posledních 12 měsíců, v případě zjištění nedostatků až za 5 let</p> <p>Za posledních 12 měsíců, Za poslední 2 roky u živočichů z akvakultury</p> <p>Za posledních 12 měsíců</p> <p>Dokumentaci o posledním provedeném vyšetření vody</p>
Krmivo a voda	Provádí chovatel opatření k ochraně napájecí vody a krmiv před znečištěním a kontaminací nežádoucimi mikroorganizmy a látkami?	<p>Dokumentace dokládající zdroj a složení krmiva (faktury, složení uvedená na obalovém materiálu krmné směsi)</p> <p>Dokumentace dokládající nezávadnost zdroje vody (v případě vlastního zdroje vody)</p>	Za posledních 12 měsíců
Vedlejší živočišné produkty (VŽP)	<p>Likvidace a odvoz VŽP Je v chovu zajištěno odstraňování VŽP, jsou doklady a záznamy o této činnosti archivovány po stanovenou dobu? Existuje v prostoru hospodářství vhodně umístěný kafilerní box?</p>	Doklady o převzetí uhynulých zvířat asanačním podnikem	Za poslední 2 roky